

na arhitektura; v njem se nahaja slika sv. Lenarta od idrijskega Tavčarja. Nad tem oltarjem se venčni zidec boči v polkrogu, ki je z beloto pridobil to, da oklepa oltar ter da zastré novi opremi neprimerno obrisno obliko oltarnega nastavka. Z ostalo slikarijo, ki oltar obdaja, pa je ta umetniško brezpomembni oltarni nastavek reduciran na širši okvir oltarne slike, katera je dobila v barvno enako močnih, po formatu manjših, umetniško pa daleč jo presegaajočih slikah sv. Petra in Pavla levo ter sv. Cirila in Metoda desno dva spremljajoča pendanta. Novi ožji, zlati okvir glavne oltarne slike je prilagojen okviroma teh dveh slik. Prostor pod in nad novima slikama je teman; vsa ta na novo dobljena kompozicija treh slik je še enkrat vokvirjena s svetlim okvirom; v kotih zadnje stene so naslikani v dveh vitkih vertikalnih pasovih, ki sta zvezana s potlačnim lokom, v svetlosinjih oblakih angeli. Tako je ustvarjena iz umetnostno ničvrednega oltarja, brezpomembne oltarne slike ter iz prav tako nepomembne stene monumentalna enota, ki je z venčnim zidcem zvezana z arhitekturo ostale notranjščine.

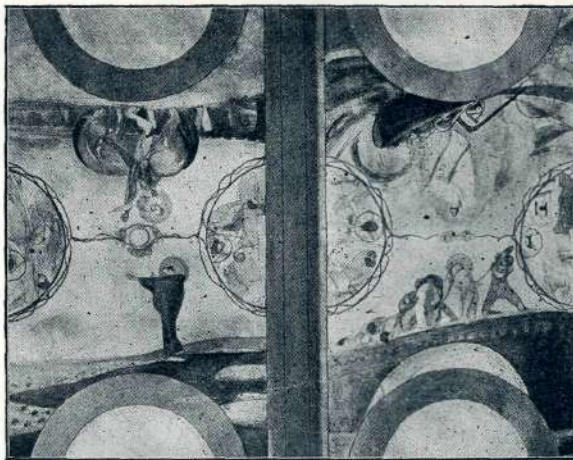
Stranska oltarja je pa Kralj uredil popolnoma po svojem okusu. Levi je ohranil prejšnjo kamenito menzo. Za njo je sezidana polkrožno zaključena stena, ki služi kot nastavek; pred to steno je postavljena črno pobarvana predela. Na nastavku je naslikana Mati božja, Kraljica miru (150×210); slika in predela sta obdani najprej z zlatim, ožjim okvirom; zunanji, širši rjavi okvir pa sega dol tudi ob menzi. Nastavkova stena je zvezana z dvema lokoma s stenama kapele. Ta dva loka ponavljata — slično kot pri glavnem oltarju stranski sliki glavno sliko — zaokroženo obliko oltarnega nastavka. Nad lokoma so naslikane na svetlem polju bele lilije. Oltarna slika predstavlja na oblakih sedečo Marijo, ki drži Jezuščka v naročju. Jezušček drži v eni roki oblo, na drugi roki mu pa čepi golob z vejico v kljunu. Za Marijo je naslikana pestra mavrica, ki ima tudi važno kompozicijsko funkcijo, spodaj pa so razvrščene Volče. Na zadnji steni kapele držita dva putta napisni trak.

Na desnem oltarju je slika Srca Jezusovega, pred katerim klečijo v polkrogu vdova, mati z mrtvim otrokom, pohabljenec in slepec.

V dolbini krstnega kamna se nahaja slika Kristusovega krsta v Jordanu (65×130), kot slika izmed volčanskih gotovo najboljša, učinkovita zlasti po svoji barvni kompoziciji. Kristus, ovit v rdeč plašč, stoji frontalno v sinji reki, ki se vije v ozadje, ob njem stoji v prstenasti barvi slikan Janez, nebo je temnomodro in stopa zlasti zaradi plastično podanega belega sv. Duha daleč v ozadje.

* * *

Dosti ugodnejši so bili pogoji v Avberju. Ne le, da so bila na razpolago znatnejša sredstva, tudi cerkev sama po svojih arhitektonskih vrednotah je omogočila vse večji razmah dela. Cerkev tipične, arhitektonski sijajno komponirane kraške vasi vrh griča je barokizirana poznogotska stavba, v kateri si slede: močan stolp z baročno streho,

Tone Kralj, Osnutek za Dobropolje

vzdolžna pravokotna ladja in s tremi stranicami osmerokotnika zaključeni prezbitერიj. Dolžina cerkve znaša 26,55 m, širina 8,70 m. Kot vse kraške cerkve, je tudi avberska zidana izključno iz kamna, ima skrbno obdelane obrobne rustike, pa tudi krita je s kamenitimi ploščami. Portal nosi letnico 1633, barokizacija pa izvira iz 1. polovice 18. stoletja. Ob stenah stojе pilastri, ki nosijo močan, bogato profiliran venčni zidec s širšim gladkim pasom med dvema redoma profilacij. Na venčni zidec je poveznjen v bistvu banjasti svod, zgrajen na po treh ožjih vzdolžnih in na po eni širši prečni sosvodnici. V medaljonih sredi svoda se nahajajo Raspetove slike Vnebovzjetja, sv. Jožefa in sv. Ane. Venčni zidec sega tudi v prezbitერიj, čigar svod je precej komplicirano zgrajena kupola. Venčni zidec, ki se je vil poprej tudi preko zadnjih treh stranic prezbitერიja, je tam odstranjen, koncem vzdolžnih sten pa sta postavljena dva nova pilastra. V ostalem je druga arhitektura cerkve nespremenjena. Prvotni oltar je bil tipičen kraški baročni oltar iz pisanega marmorja z visokim nastavkom, ki ga pa je slikar odstranil in obdržal le menzo, tabernakelj in baldahin. Dele nastavka je porabil drugod.

Stene v ladji so poslikane v temnejšem okru, pilastri pompejansko rdeče, spodnji red zidčevih profilacij rumeno, pas med obema redoma profilacij srebrno-sivo, gornji red profilacij belo s sinjo progo, sosvodnice rdeče, svod svetlorumeno. Pilastra v slavoloku sta rumena, lok srebrn. Stene v prezbitერიju so enake kot v ladji, sosvodnice okraše s temnejšimi šrafami, svodni križ srebrno-siv. Kot se zdi ta razporedba barv na prvi mah samovoljna, je pa vendar v resnici dobro pretehtana in daje posameznim arhitektonskim členom prave poudarke in svojevrstno kompozicijsko funkcijo.

Figuralna slikarija cerkve je sledeča. Zadnja stena prezbitერიja, ki je po odstranitvi venčnega zidca spojena s prejšnjo luneto pod sosvodnico v visoko, polkrožno zaključeno ploskev, nosi sliko farnega patrona sv. Miklavža; v sosvodnici zgoraj sta dva putta s svetnikovimi insignijami. Na obeh